

müncheni, philadelphiai stb. akadémiáknak, Bécs város, Mödling és Perchtoldsdorf díszpolgára és így tovább.

1874-ig működött mint tanár a bécsi egyetemen, akkor visszavonult a császárváros közelében berendezett magányába s ott még 20 esztendeig élt, nagyrészt munkálkodva. Ez idő második tizedében azonban mind jobban tétlenségre kárhóztatta szembántalma s utóbb egyéb bajok is, úgy hogy végül egész örömét csupán jótékonyságban lelte.

Szüksorsú egyetemi hallgatók és sok szegény gyermek áldotta jó szívét. Amazok számára hat ösztöndíjat, ezeknek számára árvaházat, óvóintézetet alapított és tartott fenn.

Ama férfiú keblében, a ki egész életében az enyészet hívős régiójában működött, a legmelegebben érző emberbaráti szív dobogott; a ki folyvást a halált látta, mindenét az életnek áldozta oltárára. Egész vagyonát (körülbelül 300,000 forint) jótékony célokra hagyta, nejét született G a f f r o n

A u g u s t á - t, csak a haszonélvezetben hagyván meg.

Halála szeliden állott be; rövid rosszullet után következő reggel szépen összekulcsolt kezekkel holtan találták ágyában.

A fényes szellem könnyen vált meg a romlandó porhüvelytől, hogy távol időkig éljen a tudomány emberei emlékezetében.

*

A bécsi egyetem ez egyik büszkesége, Hyrtl József, Magyarországon született; hozzánk azonban semmimérvé viszonyban nem állott, a mi igen természetes. Atyja ausztriai ember volt; ő maga egész kicsiny korában került már a Lajthán túl és az egyetemnek, melynek fénye jórésben az ő érdeme, tanítványa is volt. Nekünk tehát nincs mit büszkélkedni Hyrtl-re és nincs mit bánkódnunk azon, hogy Magyarországot szorosán véve hazájának nem tekintette soha, hiszen nem is volt magyar.

KUTHY DEZSŐ.

APRÓ KÖZLEMÉNYEK.

A korinthusi csatorna történetéhez. A csatorna befejezése alkalmával de F o d e r E m i l az »Oesterreichische, Wochenschrift für den Orient« című lapban igen érdekes visszapillantást közöl ezen földszoros átmetszésének korábbi kísérleteiről. Periander tyranus (627—585. Kr. e.) volt az első, a ki ez eszmével, a korinthusi Isthmus átmetszésével foglalkozott; de nincsenek tudósításaink, hogy gyakorlati kísérletek történtek volna megvalósítására.

Csak hat századdal később kezdette meg Nero e művet; de a munkálatok megkezdése után két évvel felkelés tört ki Rómában, Galliában, Hispániában,

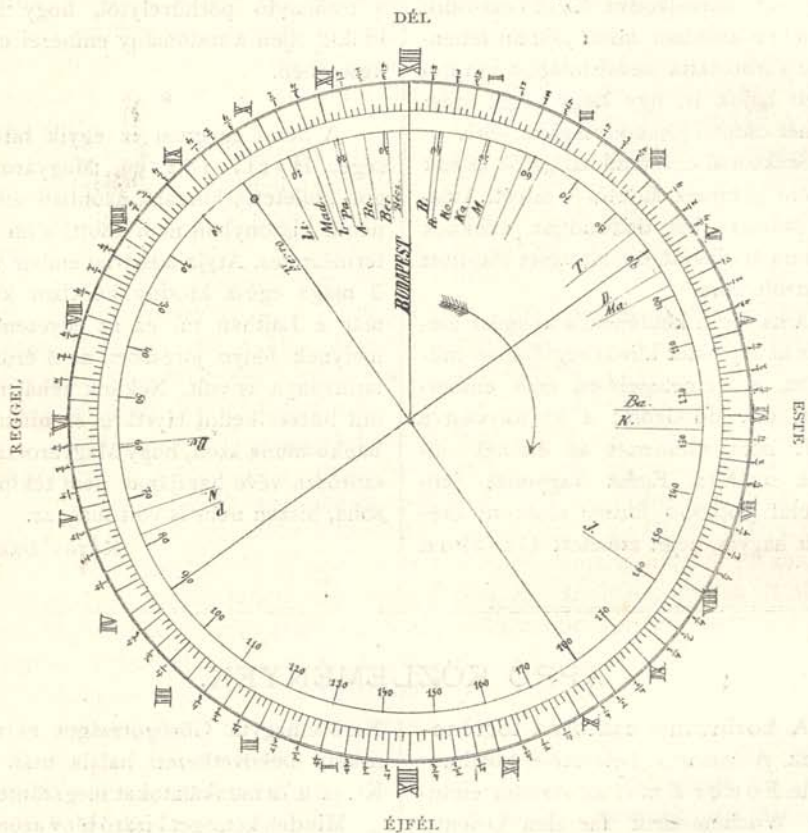
Nero elhagyta Görögországot és nem sokára bekövetkezett halála után (68. Kr. sz. u.) a munkálatokat megszüntették.

Minden kétséget kizáró tény azonban, hogy e mű befejeztetett volna, ha Nero életben marad, mert az ásásoknak fennmaradt nyomai, a tárnák stb. világosan tanúsítják, hogy Nero mérnökeinek megvolt az ily mű végrehajtásához szükséges tudásuk és tapasztalásuk. E kérdés Nero halála után a jelen század elejéig szóba se jött. Görögország felszabadítása után Capodistria kormányzó meghívta Vizlet d' Houst francia mérnököt, hogy csatorna-terveit elkészítse. 1857-ben Lesseps-et is meg-

hívta Ottó király Görögországba, de a megvalósítás kísérletei pénzügyi nehézségek miatt nem sikerültek.

Csak Türr tábornoknak sikerült a munkálatokat Gerster Béla magyar mérnök segítségével számos és sokféle nehézségek elhárítása után 1881-

ben megkezdeni, és igen érdekes tudni, hogy a javasolt és kifizőtt vonalak közül azt választották, a melyet 18 századdal előbb Nero mérnökei tűztek ki, még pedig azért, mert ez a legrövidebb és mert a vízi viszonyok és a föld felszínének geológiai alkotása seholsem kedvezőbb.

A világra mutató és számlapja. *P* Philadelphia, *N* New-York, *Bu* Buenos-Ayres, *Li* Lisabon, *Mad* Madrid, *L* London, *Pa* Párizs, *A* Amsterdam, *Be* Bern, *Ber* Berlin, *B* Belgrád, *R* Riva, *Kó* Konstantinápoly, *Ka* Kairo, *M* Moszkva, *T* Tobolszk, *D* Delhi, *Ma* Madras, *Ba* Batavia, *K* Kanton, *J* Jeddo.

A jelenleg befejezett csatorna tehát összeesik a Nero-tól megkezdett csatornával. A csatorna hossza 6345 m., szélessége 22 m., mélysége 8 m.; befejezéseig 10.638,400 köbméter földet kellett elszállítani. A víznek beeresztését 1893 július havában lehetett megkezdeni, úgy hogy a befejezésre 12 év volt szük-

séges. A csatorna által a Brindisi-Piraeusi vonal 342 kilométerrel megrövidült, mi által 20 órai időmegtakarítást értek el. (Prometheus.)

P. V.

Világóra. Olyan órát, mely a Föld legkülönbözőbb pontjain fekvő helyek idejét egyszerre mutatja, a következőkép

igen egyszerűen szerkeszthetünk. Pótoljuk az óra rendes számlapját olyan körlappal, melynek kerülete a nap 24 órájának megfelelőleg 24 egyenlő részre van osztva és megszámozva úgy, hogy a jobb félkörön az I—XII. számok felülről lefelé, a bal félkörön alulról fölfelé legyenek elhelyezve, az óra mutatóját pedig helyettesítsük 360°-ra osztott körlappal, mely 24 óra alatt az óramutató mozgásának irányában egy fordulatot tesz meg. Ha e körlapra a Föld egyes helyeinek

földrajzi hosszúságát rávisszük és pedig a keleti hosszúságokat a jobb, a nyugatiakat a bal oldalra, s e hosszúságokat radiális vonalokkal jelöljük és mellőljük írjuk az illető helyek nevét, a radiális vonalak a külső körlapon a megfelelő helyi időket elegendő pontossággal fogják jelölni. Például, ha Budapest vonala déli 12 órát mutat, Páris vonala 11 órára esik, Batáviáé pedig 5 óra 50 perczet jelöl stb.

HELLER RICHÁRD.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MOZGALMAK A HAZÁBAN.

3. A *M. Földtani Társulat* 1895 januárius 9-ikén tartott szakülésén

1. Biró Lajos »Új biharmegyei barlangokról« értekezett. Az előadó a mult ősszel főképen entomológiai gyűjtések végett kereste föl a Biharhegység barlangjait és ez alkalommal Belényes és Rézbánya között, Fericsel közelében, egy nagyobb és több kisebb barlangra bukkant, a melyek eddig még nem voltak bejárva. A legnagyobb barlang a Piatra Lunya völgyében van; ennek belsejében patak és egyes részeiben szép cseppkőképződés van.

2. Dr. Szontag Tamás bemutatta azt a »*palaeontológiai gyűjteményt*«, melyet mult évi tanulmányútja alkalmával Dr. Fraas Eberhard stuttgarti tanár ajándékozott a m. kir. földtani intézetnek. E gyűjtemény a sváb jura, triasz, liasz és malm mész- és homokköveiből és márgáiból származik és több mint 150 példányból áll.

3. Dr. Staub Móricz e. titkár be-

mutatta Dr. Traxler László (Munkács) »*Édesvízi szivacsstűk Braziliából*« című értekezését, a melyben azon szivacsstűket írja le, a melyeket a valószínűleg San Paolo környékéről eredő kovaföldben talált. Az amphidiscusok között olyanokat is talált, melyeknek korongján 6—10, mélyen bevágott és horogszerűleg visszahajlott csipke van, a melyenek egyetlen egy ismert édesvízi szivacsén sincsenek. A megvizsgált tűk szerint a brazíliai kovaföldből a következő fajokat állapíthatta meg, úgymint: *Tubella spinata* Cart., mely az Amazon folyóban még ma is él; *Meyenia plumosa* Cart. var. *Palmeri* Potts, jelenleg Kelet-Indiában és Mexicóban élő szivacs; és végre a fent említett amphidiscusok csipkés korongjai és tüskés váztűi miatt feltűnő és új fajnak tekinthető *Tubella Thumii* n. s., mely valószínűleg szintén a most élő fajok közé tartozik. A mondottak szerint a san-paoloi kovaföld alluviális képződménynek tekintendő.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.